

Pekka Ervast

Jos Mestareita seuraisimme



YHTEISKUNNALLISIA KYSYMYKSIÄ I

RUUSU-RISTI-KIRJASTO N:o 16

Jos Mestareita seura- raisimme ...

Pari sanaa yhteiskunnallisesta kysymyksestä ja Gandhin elämäntyöstä

Helsingin esitelmiä
helmikuulla 1924 pitänyt
Pekka Ervast



Näköispainos

(Ensimmäisestä painoksesta vuodelta 1924)

RUUSU-RISTIN KIRJALLISUUSSEURA R. Y.

JA

KRISTOSOFINEN KIRJALLISUUSSEURA R. Y.

Ensimmäinen painos 1924

Toinen painos

Arvi A. Karisto Oy:n kirjapaino
Hämeenlinna 1983

Digitalisoitu näköispainos 2006



OPETUSLAPSI POLIITIKKONA.

Kun ihminen etsii totuutta ja etsii henkistä elämää, silloin hän on samalla kohden kuin se, joka tuli Mess-tarin luokse ja kysyi: »mitä minun pitää tehdä, että iankaikkisen elämän saisin?» Ja kun ihminen on alkanut elää henkistä elämää, silloin myös esiintyy yhtämittaa tuo kysymys hänelle, mitä hänen pitäisi tehdä.

Samaten syrjäisillekin ihmisille kuvastuu henkisen elämän sisältö, sen vaatimus, jonkinlaisena tekona. Melkein aina he kysyvät niiltä, jotka puhuvat henki- sestä elämästä ja joiden otaksutaan elävän henkistä elämää: »mitä te nyt sitten oikein teette?»

»Tekeminen» on niin luonnollinen johtopäätös, kun on elämä kysymyksessä. Ja muistaessamme, kuinka paljon on onnettomuutta, epätäydellisyyttä, ristiriitai- suutta ja kaikkea pahaa maailmassa, emme ihmettele, että sekä syrjäisten että henkistä elämää etsivien ja elävien mieleen tulee tuo kysymys: »mitä voisi tehdä maailman ja ihmiskunnan auttamiseksi?»

Vasta kun ihminen on kokenut jonkun verran hen- kistä elämää, vasta silloin hän huomaa, että ihminen

ei aina ole kutsuttu tekemään mitään niin mullistavaa ulkonaisesti. Oikeastaan erikoiset ihmiset vain ovat kutsutut tekemään jotain näkyväisessä maailmassa. Sillä, jos henkinen elämä olisi siinä, että pitäisi aikaan saada erikoisesti näkyviä tuloksia ihmisten kesken, että pitäisi mullistavasti vaikuttaa maailman menoon, silloin henkinen elämä olisi mahdoton suurille joukoille. Vallan erikoisia edellytyksiä vaaditaan niiltä, jotka ovat kutsutut uudistuksia ja puhdistuksia aikaansaamaan näkyväisessä maailmassa, ja useimmat ihmiset jäisivät siinä tapauksessa henkisen elämän ulkopuolelle.

Kuitenkin henkinen elämä kutsuu kaikkia!

Siis: missä on henkinen elämä? Henkinen elämä on siinä, että ihminen saavuttaa hengessään, sisässään, sielussaan määrätyn suhteen maailmaan, että hän siis tulee olennoksi, joka on ja jonka pitää olla jotain, jonka pitää tietää, tuntea, tahtoa jotain. . . rakastaa, nähdä. . . Henkinen elämä on ensinnä tässä sisäisen elämän tasapainossa, tässä sisäisessä heräilyssä, tässä sisäisessä uudessa ihmisessä, joka jotain on. Sitten tämä henkinen elämä näyttäytyy ja osoittaakse ihmisen elämässä ulkonaisesti. Hän korjaa toisin sanoen omaa yksilöllistä elämäänsä, hän korjaa sitä oman henkisen inspirationsa mukaan, — ja hänen yksityinen elämänsä voi muuttua. Mutta jos se ei ole ollut erikoisesti itsekäs, se ei niin suuresti muutu. Henkinen elämä tulee kuitenkin näkyviin elämän erikoisissa koettelemuksissa, elämän suuremmissa tapauksissa, sillä aina itse elämä koettelee ihmistä, koettelee, onko hänessä kultaa vaiko ainoastaan kuonaa. Mitä hänessä on kuonaa, se haihtuu elämän koettelemuksissa, mutta mitä hänessä on kultaa, se kestää, ja hän tietää,

miten hänen on suhtauduttava elämän kriittisiin tapahtumiin.

Voimme tästä puhua tiedolla ja vakaumuksella, sillä elämme ajassa, jolloin olosuhteet itse panevat meidät suurelle ja vaikealle koetukselle. Maailmansota, joka yht'äkkiä pääsi irti kuin mikäkin Ilmestyskirjan peto yli maailman, koetteli kaikkia ihmisiä, mitä kukin sisänsään oli. Ja ne ihmiset, jotka olivat luulleet elävänsä henkistä elämää, olivat tilaisuudessa maailmansodan aikana näyttämään, missä määrin he elivät henkistä elämää, sillä tulella koetellaan henki.

Sentähden myös maailmansodan aikana asetettiin kaikki ne totuudenetsijät!, jotka olivat teosofisen elämänymmärryksen omaksuneet, suuren kysymyksen eteen: »millä tavalla suhtaudutte tähän maailmansotaan, millä tavalla suhtaudutte yleensä sotakysymyksen?» Se oli silloin päivänkysymys eikä sitä voinut lykätä luotaan. Pakko oli jokaisen totuudenetsijän tavalla tai toisella ratkaista tuo kysymys. Ja jokainen teosofi saattoi asiaa pohtiessaan kysyä itseltään: »millä tavalla Mestarit ratkaisivat tämän kysymyksen, kuinka he suhtautuisivat sotaan?»

Pysyäksemme tosiseikoissa emme tiedä, missä määrin teosofit yleensä ajattelivat Mestareita, mutta sen me tiedämme, että he käytännössä ratkaisivat itse tämän kysymyksen maailmansodan aikana ja suhtautuivat määrättyllä tavalla sotaan. Mikä nyt oli heidän ratkaisunsa? Teosofisen liikkeen kannattajat, Teosofisen Seuran ja yleensä teosofisten seurojen jäsenet asettuivat suurimmaksi osaksi sille kannalle tässä sotakysymyksessä, että sota itsessään tietysti ei ollut ihailtava asia, mutta välttämätön ja ihmiskunnan kehi-

tykselle tärkeä, ja mitä erityisesti tähän maailmansotaan tuli, oli se välttämätön kansojen henkiselle uudesta-syntymiselle.

Tämä ajatus vei luonnonmukaisesti seuraavaan. Useimmat teosofit liittovaltioissa ajattelivat, että heidän maansa taistelivat oikeuden, totuuden ja kaiken ylevän inhimillisyyden puolesta, jota vastoin keskusvallat olivat joutuneet pimeiden harhojen valtaan ja taistelivat vääryyden ja sarron puolesta. Toiselta puolen taas ne teosofit, jotka elivät keskusvalloissa, olivat vakuutetut siitä, että maailmansota oli välttämätön, jopa suurenmoinen, koska nyt olivat kaikki tilaisuudessa uhrautumaan Saksan kulttuurin puolesta. Nyt oli kysymyksessä, annetaanko saksalaisen kulttuurin ja sivistyksen, jonka keskusvallat olivat luoneet, hävitä maan päältä, vai taistellaanko ja uhraudutaanko sen puolesta.

Kun syrjästä katselimme näitä asioita, saatoimme todeta, että ihmiset sodan aikana tunsivat mitä kauneimpia tunteita kummallakin puolella. Tämä oli niin luonnollista ja inhimillistä, että sitä saattoi sydämessään ihailia, sillä kauniimpaa on aina kuolla sen puolesta, mitä oikeaksi ajattelee, kuin istua laiskana.

Mitä nyt erikoisesti teosofeihin tuli, ei askel ollut pitkä kauniista tunteesta siihen uskoon, että Mestaritkin olivat mukana noissa ylevissä tunteissa. Ainakin tiedämme, että liittolaisten taholla teosofit uskoivat, että Mestarein Salainen Veljeskunta oli kokonaan heidän puolellaan. Johtavat teosofit siellä sanoivat: »Mestarit ovat liittovaltojen puolella. Tämä sota on niin pyhä ja suuri, koska se on taistelua ihanteiden ja kansojen oikeuden ja vapauden puolesta, että Valkoinen Veljeskunta auttaa meitä ja koettaa jos millä tavalla

pitää huolta siitä, että valkoiset liittovallat pääsevät voitolle.»

Tunnettu englantilainen teosofi Mr. Sinnett uskoi, että maailmansota ei olisi syntynytkään, ellei tähän matoiseen maailmaan olisi saapunut jostain toisesta tähdestä musta, saatanallinen olento, joka sai pauloihinsa Saksan ja keskusvallat. Sentähden valkoiset vallat olivat pakotetut sotimaan. Mr. Sinnett sanoi nimenomaan, että kun Amerikka lähetti sotalaivansa Ranskaan, niin eräs Mestareista, Valkoisen Veljeskunnan jäsen, näkymättömänä huolehti ja valvoi, että saksalaiset torpedot eivät saaneet hävittää amerikkalaisia laivoja.

Kun tämmöistä tapahtui »tuoreessa puussa», mitä sitten muualla? Totuudenetsijöinä meidän tietysti täytyi muistella kuinka ihmiset aina, kun keskenään ryhtyvät sotimaan, sanovat itselleen: »me sodimme Jumalan puolesta, ja Jumala on meidän puolellamme.» Sehän on historiallinen tosiseikka. Kun ihmiset ovat lähteneet toisiaan tappamaan ja hävittämään toistensa peltoja ja kaupunkeja, he ovat luulleet taistelevansa oikeuden, totuuden, ihmisyyden, uskon ja Jumalan puolesta, ja aina he ovat rukoilleet: »oi, sinä Herra Sebaot, sotajoukkojen Jumala, tue meitä taisteluissamme. Meihin katso suopeasti, sillä me taistelemme Sinun asiasi puolesta.»

Emmehän voineet olla tätä muistelematta, kun ihmeeksemme kuulumme maailmansodan aikana, että Mestarit ja Valkoinen Veljeskunta muka taistelivat liittolaisten puolesta. Sehän oli vanha usko uudessa muodossa, sillä Mestarit arvatenkin teosofein mielestä edustavat jumalallisia, siis korkeimpia siveellisiä voimia

maailmassa. Emme voineet muuta ajatella, kuin että oli menty takaisin vanhaan taikauskoon. Teosofinen elämänyymmärrys ei ollutkaan mitään uutta antanut, koska ihmiset saivat sotia ja murhata kuten ennen, koska he saivat vuodattaa toistensa verta ja yhä elää samoissa vanhoissa tunnelmissa kuin ennenkin!

Mutta luonnollisesti silloin myös kysyimme: »entä Mestarit? Ovatko He todella noiden luulojen ja otaksumisien takana, ovatko He todella mukana sotimassa, vai onko tämä teosofein puolelta erehdystä, harhaa, itsepetosta? Ovatko teosofiset johtohenkilöt näin väittäessään, jostain syystä sokaistuneet? Heidän oma ympäristönsä, englantilainen kansallishenki on ehkä vaikuttanut heihin niin kahlehtivasti, että heidän on ollut pakko nähdä asiat samalla tavalla kuin muut heidän kansassaan?»

Tietysti asia oli niin. Meidän täytyy säilyttää puhtaana se tieto, jonka madame Blavatsky toi maailmaan, että teosofisen liikkeen Mestarit, Valkoinen Veljeskunta on todellinen täydellisten ihmisten veljeskunta, semmoisten, jotka eivät alistu mihinkään inhimillisiin himoihin tai intohimoihin, kuinka kauniita lienevätkin. Mestaritpa juuri, ja He yksin ovat ratkaisseet elämän ja kuoleman salaisuuden, »hyvän» ja »hyödyllisen» salaisuuden, ja henkisen kehityksen salaisuuden. Hepä juuri osaavat olla ja elää, niinkuin tulee niiden, jotka tahtovat ihmiskunnan pelastaa. Tämä tieto on meidän säilytettävä puhtaana ja pyhänä mielessämme.

Niinpä meillä on täysi syy kysyä: millä tavalla Mestarit maailmaan tullessaan tai millä tavalla opetuslapset, jotka tottelisivat Heidän inspirationsiansa, ratkaisivat elämän käytännöllisiä kysymyksiä?

Eikö omatunto silloin aavista, että jos Mestari-olento olisi meidän keskellämme, Hän tuommoisten tapahtumain sattuessa ainoastaan sanoisi: »ihmiset ovat kaikki veljiä, minä elän ihmisten veljeyden puolesta, sillä kuinka minä voisin vuodattaa toisen verta tai hyväksyä tappamista missään muodossa?» Semmoinen olento epäilemättä mieluummin antaisi tappaa itsensä, ristiinnaulita itsensä, häväistä itseään, telketä itsensä vankeuteen, kuin hän loukkaisi sitä sisäistä tietoa, mikä hänellä on. Emme kukaan voi kuvitella, että Jeesus Natsarealainen tai Gautama Buddha kulkisi meidän keskellämme maan päällä ja sanoisi: »sotikaa, veljet, minä olen teidän puolellanne.» Ei, vaan hän sanoisi: »joka miekkaan tarttuu, se miekkaan hukkuu.»

Onhan totuudenetsijälle tässä kysymys uudesta elämänymmärryksestä, todellisesta uudesta tiedosta. Mestarit edustavat sitä uutta elämäntietoa, sitä Kristus-elämää ihmisessä, joka pysyy loitolla kaikesta väkivallasta ja verenvuodatukselta. Ei Jumala tahdo veren uhria, Hän tahtoo, että ihminen antaa sydämensä ja sielunsa rakkaudelle, että ihminen elää, niinkuin Jumalan Pojan tulee elää. Ei Jumala tahdo, että ihminen heiluttaa miekkaa tai kuljettaa kuularuiskua ja juoksee niiden kanssa tappamaan toisia ihmisiä. Ei Jumala odottaa ainoastaan, että ihminen on valmis kärsimään, valmis ottamaan »ristin päälleen» niinkuin Jeesus Natsarealainen ja kuolemaan saakka todistamaan, että ihminen on henkiolento, ja että hänen elämänlakinsa henkiolentona on kerrassaan toinen kuin eläinten laki. Eläimet voivat olla pakotettuja syömään toisiaan, tais-telemaan keskenään ruuasta ja kaikista elämän arvoista, mutta ihminen on luotu toista tarkoitusta varten.

Hän on tietysti ulkonaisen kehityshistoriansa puolesta tulos eläinkunnasta, ja hänessä on tietysti eläintä paljon jällellä, mutta sisäinen ihminen hänessä ei hyväksy tätä eläintä, ei usko tähän eläimeen, järkevä ja ajatteleva ihminen hänessä on hengessään nähnyt korkeampia elämänarvoja, noussut eläimen yläpuolelle ja ymmärtänyt, että ihminen voi antaa oman elämänsä, mutta ei ottaa toisen.

Siis meidän täytyy ymmärtää, mikä on henkisen ihmisen, Mestarin suhde tämmöisiin käytännöllisen elämän kysymyksiin. Jos Mestari näkee, että sotamies lähtee ulos taisteluun kaiken sen korkeimman puolesta, minkä hän tietää, lähtee antamaan henkensä isänmaan puolesta, silloin Mestari tietysti näkee, että hänen vai-kuttimensa on pyhä ja epäitsekäs, eikä Mestari häntä tuomitse. Ei herännyt ihminen koskaan tuomitse hengessään sotamiestä, joka yksilönä lähtee ulos antamaan verensä kansansa vapauden ja isänmaan puolesta.

Mutta jos ihminen on henkisesti herännyt, jos hän tietää, mitä on hengen elämä, ymmärtää Mestareita ja Salaista Veljeskuntaa, silloin Mestarit odottavat, että hän osaa antaa elämänsä, henkensä ja verensä kaikista korkeimman totuuden puolesta, — ja se kaikista korkein totuus on, että jumalallinen elämä on yksi ja kaikki ihmiset ovat veljiä. Henkisesti elävien ihmisten, jotka tahtovat Mestareita seurata, pitää kuolla ihmisrakkauden ja veljeyden puolesta. Heidän tulee Jeesuksen Kristuksen tavalla tarjoutua vaikkapa ristiinnaulittaviksi, jos heidän korkein elämänihanteensa sen vaatii. Mutta he eivät saata ihanteensa puolesta mitään väkivaltaa tehdä, ei ihmiskunnan veljeyden nimessä ketään tappa. Kuinka semmoinen olisi mahdollistakaan!

Teosofisen Seuran ensimmäisessä ohjelmapykälässä, jonka jokainen Seuran jäsen hyväksyy allekirjoituksellaan, sanotaan: »T. S:n tehtävä on muodostaa veljeyden ydin katsomatta rotuun, väriin, uskontunnustukseen j.n.e.» Jos tätä sääntöä noudatetaan, silloin kaikki ihmiset tunnetaan veljiksi, olivat he valkoisia tai mustia, ja ne teosofit, jotka ovat ymmärtäneet, että Salainen Veljeskunta juuri edustaa tätä veljeyttä, he eivät siitä uskostaan luovu mennäkseen taistelemaan jonkun alemman katsantokannan puolesta, mennäkseen rajoittamaan tätä korkeinta totuutta. Ja sentähden on luonnollista, että todellinen teosofi antautuu tapettavaksi, jos se on välttämätöntä, mutta itse ei ryhdy murhan tekoon.

Tämä on monen mielestä päivän selvä asia, ja suuri pettymys lienee monelle ollut maailmansodan aikana se, että huomasi teosofein ympäri maapallon allekirjoittaneen vakaumuksenaan semmoista, jota eivät olleet ymmärtäneet, koska eivät olleet valmiit taistelemaan hengen aseilla oman tunnustamansa totuuden puolesta.

Mutta samalla kun meidän täytyy todeta tällainen tosiseikka, olemme saaneet iloksemme nähdä jotain ihmeellistä. Olemme saaneet nähdä Indiassa ihmisen, joka oli Salaisen Veljeskunnan hengen täyttämä, joka todella tahtoi seurata Mestareita, joka todella tahtoi olla Jumalan Poika. Olemme saaneet nähdä tällaisen ihanan ja suurenmoisen ihmisen Indiassa, emmekä ihmettele, että Indian kansa hurmaantuneena näystään kuin yhdestä sydämen vakaumuksesta tervehti häntä »mahaatmaksiksi», joka merkitsee: suuri henki, suuri sielu. Tässä tapauksessa oli todella kansan ääni Ju-

malan ääni. Kun kansa huusi: »Sinä olet mahaatma», niin se todella oli kuin Jumalan ääni. Olemme kaikki kuulleet hänestä, mutta luulen, että verrattain vähän tiedämme hänestä. Hän on tuo kuuluisaksi tullut *mahaatma Gandhi*, ja hänestä tahtoisin nyt vähän kertoa.

Hänen nimensä on Mohandas Karamchand Gandhi, ja hän syntyi 2:nä päivänä lokakuuta v. 1869 luoteis-Indiassa, niin sanotussa valkoisessa kaupungissa. Hän syntyi dshain-uskoiseen, rikkaaseen ja sivistyneeseen perheeseen. Hänen isänsä oli ollut omassa maassaan pääministerinä, ja samoin hänen isänsä isä. Hän oli siis ylhäistä ja sivistynyttä sukua. Äiti oli syvästi uskonnollinen, niin että Gandhi pienestä pitäen tutustui Indian uskontoon, jossa hänellä lisäksi oli brahmiini opettajana.

Gandhi oli älykäs ja teki jo pienenä havaintoja. Hän nousi kapinaan hengessään erilaisia taikauskaisia epäkohtia vastaan. Niinpä hänen sydäntään loukkasi se, että Indiassa suuri ihmisjoukko oli ulkopuolella kaikkia säätyjä (kasteja). Hän suri ja ihmetteli, ettei saanut olla parioille ystävällinen, ja turhaan hän äidilleenkin paljasti murheensa, sillä ei äitikään ymmärtänyt uutta, suurta aatetta, veljeyttä. Mutta kysymys jäi kytemään pojan mieleen.

Gandhi kävi koulua Indiassa ja joutui 19-vuotiaana Englantiin. Silloin hän oli jo monta vuotta ollut naimisissa. Kun hän oli ollut 8-vuotias, oli hänen avioliittonsa vanhojen perinnäistapojen mukaisesti päätetty, ja 12-vuotiaana hän meni naimisiin vaimonsa kanssa. Siitä johtui, että hänen mielestään India on erehtynyt, kun se niin varhain solmii näitä avioliittoja, joihin

maan fyysillinen ja moraalinen voima tuhlautuu. Mutta toiselta puolen hän myöntää, että sillä on merkillinen, syväallinen vaikutus, se liittää aviopuolisot toisiinsa, se tekee sielut niin yhtäläisiksi, että tuskin missään on niin onnellisia avioliittoja kuin Indiassa. Ja hän sanoo, että hänen oma avioliittonsa on onnellisin mitä ajatella voi, hänen vaimonsa on aina seurannut häntä kaikkialla, — he ovat olleet kuin yksi sielu.

Englannissa Gandhi opiskeli yliopistossa ja tutki erittäin lakitiedettä. Kun hän sitten v. 1891 palasi Indiaan, hän asettui Bombayhin lakimieheksi.

Englannissa ollessaan hän oli joutunut kristittyjen yhteyteen, ja nämä olivat antaneet hänen käteensä raamatun ja käskeneet hänen sitä lukemaan ja sanoneet: tässä on totuus. Hän alkoi lukea sitä alusta, Moosesen ensimmäisestä kirjasta, mutta ei päässyt pitkälle, ennenkuin huomasi, ettei kirja häntä miellyttänyt. Hänen omat pyhät kirjansa olivat vallan toista. Hän otti kirjahyllyltään Bhagavad Gîtân («Herran Laulun»), rupesi sitä tutkimaan ja huomasi, että se olikin oikeata elämän filosofiaa. Ja siten hän Lontoossa ollessaan tuli kuin uudestaan hindulaiseksi, nyt oikein sielunsa vakaumuksesta.

Palattuaan Indiaan ja eläessään Bombayssa asianajajana, hän kuitenkin teki surullisen havainnon. Hänen lakimies-toimensa asetti hänet välistä merkilliseen asemaan. Hänen olisi näet pitänyt puolustaa jotain asiaa, jonka hän oli ottanut ajaakseen, mutta jonka hän tarkemmin tutkittuaan huomasi vääräksi. Hän silloin aina luopui asiasta sanoen, ettei voinut puolustaa vääryyttä. Ja hän teki tämän hindulaisena, joka on pyhistä kirjoistaan oppinut tuon merkillisen elämän

lain, jota sanotaan *ahimsa'ksi* ja joka kuuluu: älä koskaan tee mitään pahaa. Jos väärä tulee eteen, ole sitä tekemättä.

Tämä on vanha itämaalainen elämänohje, erittäin dshain-uskossa. Gandhi ymmärsi, että se oli suorainen elämänlaki. Bombay'ssa hän joutui tekemisiin monen itämaalaisen oppineen kanssa. Yksi niistä oli Gokhale, joka kerran antoi eräessä poliittisessa tapauksessa semmoisen neuvon, ettei pitänyt tehdä väkivaltaa, mutta ainoastaan passiivista vastarintaa. (Täällä Suomessa olemme tottuneet käyttämään tällaista sanaa, sillä passiivista vastarintaa saimme paljon tehdä venäläisvallan aikana.) Kun nyt tuo indialainen oppinut neuvoi tällaista menettelyä käyttämään, sai Gandhi siitä lisää voimaa omalle vakaumukselleen, ettei pitänyt tehdä mitään väärää; silti voi taistella oikeuden puolesta, vaikkei itse ryhdy väkivaltaan.

V. 1893 sai Gandhi kerran käsiinsä Uuden Testamentin, joka oli hänelle tuntematon kirja, sillä hän ei ollut lukenut sitä silloin, kun raamattua hänelle tyrkytettiin. Nyt hän luki Jeesuksesta Kristuksesta, luki vuorisäärnan ja Jeesuksen kaikki opetukset ja neuvot ja huomasi hämmästykseseen: mutta Jeesus Kristushan on kaikista suurin passiivisen vastarinnan, henkisen taistelun kannattaja! Hänhän on suurin ja ensimmäinen tässä uudessa ja ihmeellisessä elämänymmärryksessä!

Nyt Gandhi näki vanhan indialaisen neuvon uudessa valossa. Sillä tavalla piti tehdä työtä ja taistella koko voimallaan oikean asian, totuuden, puolesta, ettei itse alistunut mitään väärää tekemään. Tarkoitus ei ikinä pyhittänyt keinoja. Jeesus Kristus oli hänelle kuin ilmestys. Ja samalla Kristus vain paljasti hänelle

hänen oman vanhan uskontonsa, sen suuren, ihmeellisen viisauden. Hänen ei tarvinnut tulla kristityksi tullakseen siksi, mitä hän tahtoi olla. Hän ymmärsi voivansa seurata Kristusta omassa uskossaan.

Samana vuonna hän sai kutsun tulla Etelä-Afrikkaan.

Nyt alkoi hänen suuri työnsä Indian hyväksi, ja se alkoi Afrikassa, jossa hän työskenteli 20 vuotta englantilaisissa alusmaissa. Hänen työnsä oli hedelmällistä ja siitä kannattaisi puhua, sillä kun Gandhi tuli Afrikkaan, olivat ne 150 tuhatta indialaista, jotka siellä asuivat ja elivät, mitä kurjimmassa ja hirmuisimmassa asemassa. Englantilaiset ja buurit, valkoihoiset suorastaan halveksivat ja boikottasivat tummia indialaisia. Näitä koetettiin kaikella tavalla rasittaa ja sortaa, heitä potkittiin pois junista ja hotelleista, heitä kohdeltiin kuin eläimiä. Huomatessaan tämän Gandhi äärettömästi loukkaantui. Hän oli pitänyt itseään sivistyneenä ja englantilaisena, oli ollut Lontoossa, jossa häntä oli hyvin kohdeltu, ja nyt hänet kylmäverisesti suljettiin ulos kaikkialta. Hän olisi heti palannut kotimaahansa Indiaan, ellei häntä olisi pidättänyt lakiasia, jota varten oli tullut, ja se ajatus, että tässä piti jotain tehdä. Hän jäi siis Afrikkaan.

Emme tässä kuitenkaan aio puhua niistä 20 vuodesta, jotka Gandhi vietti Afrikassa. Mainitsemme ainoastaan sen, että hänen työnsä indialaisten aseman parantamiseksi oli menestyksellistä. Hän sai aikaan, että olosuhteet Afrikassa muuttuivat. Hän meni itse asumaan köyhien kansalaistensa kesken, vaikka oli sivistynyt yläluokkalainen, tutustuakseen heidän oloonsa. Hän opetti heille, että aina oli taisteltava kieltäytymisellä, ei väkivallalla, — vastarinta oli aina oleva ase-

tonta. Indialaiset itse olisivat monta kertaa tehneet kapinoita, ja selkkauksia joskus tapahtuikin, mutta ei mitään semmoista, mitä vastaavissa tilanteissa tapahtuisi Europassa ja valkoihoisten kesken. Kaikki kävi tyynesti, ja Gandhi koetti sovittaa. Kun buurisota syttyi, joutuivat englantilaiset vaikeaan asemaan. »Mitä on nyt tehtävä heille?» kysyi Gandhi itseltään. »He ovat indialaisten sortajia ja vihollisia, onko nyt käytettävä tilaisuutta hyväksi? — Ei, heitä on autettava.» Ja Gandhi muodosti vapaaehtoisista sanitäärijoukon, joka meni rintamalle ja teki niin paljon hyvää, että Englannin hallitus antoi kunniamerkin Gandhille. Tämä kaikki vaikutti puolestaan, että indialaisten tila Afrikassa kokonaan muuttui.

Mutta Gandhin varsinainen työ alkoi silloin, kun hän saapui takaisin Indiaan.



II.

MAHAATMA GANDHI.

Aihe, johon nyt käännämme huomiomme, on otettu Indian viimeaikaisesta historiasta. Kaikki tiedämme, että Indian kansalla ei ole ollut makean leivän päiviä Englannin vallan alla. Meidän täytyy suruksemme tunnustaa, että sivistynyt maailmanvalta, Englanti, on monessa kohden ollut Indiaa kohtaan epäveljellisempi, kuin esim. Venäjä oli aikanaan meille. Englanti, joka eurooppalaisena ja kristittynä sivistysvaltiona levittää kulttuuriaan Indiaan, ei niinä pitkinä aikoina, joina India on ollut Englannin vallan alla, ole osannut opettaa edes kaikkia indialaisia lukemaan. Päinvastoin on Indian kansan lukutaito Englannin vallan alla tullut paljon pienemmäksi, kuin mitä se oli silloin, kun India oli vapaa. Sivistys on mennyt ulkonaisessa suhteessa miltei taaksepäin Indiassa. Ja Indian kansalle on tuottanut sanomattomia vaikeuksia ja loukkauksia englantilaisten tapa ja taipumus pitää nimittämiensä »alkuasukkaita» mustana rotuna. Oli tapana suorastaan nimittää indialaisia neekereiksi, vaikka englantilaiset hyvin tiesivät, että indialaiset kuuluivat heidän valkoi-

seen, aarialaiseen rotuunsa. Eiväthän kaikki aarialaisen rodun ihmiset ole valkoisia iholtaan, ovathan etelä-eurooppalaiset sangen tummia meihin verrattuina. India-laiset ovat tummaihoisia, mutta kuuluvat valkoiseen rotuun, kaikista vanhimpaan aarialaiseen alarotuun.

Tässä suhteessa on etenkin teosofein taholta tehty paljon valistustyötä eurooppalaisten kesken, niin että englantilaiset vihdoin ovat saaneet silmänsä auki. Mutta yleinen tila on ollut surkuteltava Indiassa, sillä vuosittain on siellä kuollut kymmeniä tuhansia ihmisiä ravinnon puutteesta, ja monet miljoonat ovat kärsineet nälkää. Jos ajattemme, että suuri maa, jossa asuu satoja miljoonia ihmisiä, on toisen, vieraan hallituksen ja vallan alainen ja saa sille maksaa suunnattomia veroja rahassa ja luovuttaa paraimmat luonnontuotteensa, jotka hallitusmaassa valmistettuina tehdastuotteiksi tuodaan takaisin maahan kansan ostettaviksi, niin ymmärrämme, miten nurinkurista semmoisen kansan elämä on. Helposti voi siinä kansassa herätä ajatus: me osaisimme itse valmistaa noita luonnontuotteita, miksi meitä pitää hallita ja vallita vieras kansa?

Kukaan indialainen ei ole oikeutettu kantamaan aseita, paitsi ne, jotka ovat otetut sotaväkeen. Korkeampiin virkoihin ja vaikutusvaltaisempiin aseisiin otetaan ainoastaan englantilaisia. Miltä meistä suomalaisista olisi tuntunut, jos meidän kaikissa viroissamme olisi ollut venäläisiä? Meitä loukkasi jo sekin, että korkein varahallitsijamme oli venäläinen. Tuossa on suuri Indian kansa, joka pitkin matkaa on saanut tyytyä siihen, ettei ainoastaan varakuningas, vaan kaikki korkeimmat virkamiehet, kenraalit ja muut armeijan johtajat ovat englantilaisia.

Indian asema ei todellakaan ole ollut kadehdittava, sen kansa ei ole ollut onnellinen Englannin vallan alla. Ilman muuta ymmärrämme hyvin, että Indian kansassa on viime vuosikymmenenä ollut suuri kansallinen liike käynnissä, joka on tavoitellut Indialle ainakin itsehallintoa (home rule). Monet indialaiset ovat tunnustaneet, että heidän asemansa aivan itsenäisenä valtakuntana olisi mahdoton, he ovat tunnustaneet, että he jotain hyvää ovat saaneet Englannilta. He tyytyisivät, jos saisivat saman aseman kuin toiset Englannin siirtomaat, jotka ovat itsenäisiä valtakuntia, vaikka ovat liitossa Englannin kanssa. Monet, monet kaikista sivistyneimmistä indialaisista olisivat tyytyneet tämmöiseen ratkaisuun.

Tämän kaiken ymmärrämme, ja tämän ymmärtämyksen valossa on meidän katseltava viime vuosien tapahtumia Indiassa.

Kun maailman sota syttyi v. 1914, silloin mr. Gandhi oli täysin lojaalinen englantilainen ja suuren keisarikunnan uskollinen alamainen. Hän lähti Lontooseen muodostaakseen Punaisen Ristin osaston. Hän oli aina omasta mielestään pitänyt Englannin hallitusta verrattain hyvänä hallituksena. Hän ei ollut millään tavalla tahtonut vieraantua siitä eikä olisi suonut, että Indian kansa olisi Englannista eronnut, vaan aina toivonut, että molemmin puolin oltaisiin hyvässä sovussa.

Maailmansodan aikana Mrs. Besant, Teosofisen Seuran presidentti, painosti yhä uudelleen ja uudelleen, että maailmansota loppuu onnellisesti, jos India saa itsehallinnon, ja Mrs. Besant, joka antautui poliittiseen työhön, koetti tehdä parastaan, jotta India saisi home rule'n. Ja kun Indian vuotuisissa suurissa kansallis-

kokouksissa oltiin sitä mieltä, että home rule oli välttämätön, rupesi Englanti antamaan lupauksia Indialle ja antoi v. 1917 tietää, että India saisi itsehallinnon. V. 1918, jolloin meillä täällä Suomessa oli kapina ja kansalaisota, oli maailmansotakin joutunut kriittiseen kohtaan. Liittolaiset, jotka olivat päättäneet voittoa ja joilla oli kaikki maailman kulta ja sotavoimat käytettävänä, huomasivat alkupuolella vuotta 1918, että heidän asemansa oli arveluttavan kriittinen. Heistä näytti, että Saksa vielä pääsisi voitolle, ellei jättiläisponnistus saisi tilannetta muuttumaan.

Silloin Lloyd George, Englannin pääministeri, kääntyi Indian kansan puoleen. Indian kansa ei ollut ollut maailmansodassa mukana, vaikka senkin innostus oli ollut suuri ja Englantia oli avustettu valtavilla määrillä luonnontuotteita. Kun nyt huhtikuussa v. 1918 Lloyd George kääntyi Indian kansan puoleen ja pyysi apua, hän samalla antoi ymmärtää, että Indian itsenäisyys on taattu. Sitten vielä pidettiin sotakonferenssi, jossa nimenomaan luvattiin, että India saa itsehallinnon, home rule'n, jos se ottaa osaa sotaan Englannin mukana. Indiassa innostus nousi korkeimmilleen, sillä itsehallinto oli kallis asia, ja päätettiin mennä Englannin mukana taistelemaan. 985,000 miestä varustettiin ja lisäksi muita suuria varustuksia. Uhrattiin niin paljon, kuin suinkin jaksettiin. Ja mitä tapahtui? Sota-omni, joka oli ollut kriittinen vuoden alussa, kääntyi liittolaisten puolelle. Gandhi oli niiden joukossa, jotka uskoivat, että nyt saadaan Indialle itsehallinto.

Mutta kun vuoden 1918 lopussa maailmansota päättyi ja päättyi, niinkuin tiedämme, liittolaisten niin sanotulla voitolla ja Saksan sortumisella, jolloin siis

Englannin hallituksen olisi pitänyt muistaa lupauksensa Indialle, silloin se sen unohti. Ei ollut puhuttakaan Indian home rule'sta. Päinvastoin sen sijaan, että olisi lopetettu sotatila Indiassa eli Indian »puolustustila», niinkuin sitä nimitettiin, ja ruvettu puuhaamaan itsehallintoa, annettiin vielä määräys, n. s. Rowlatt Act, jonka mukaan tuo tila yhä jatkui. Toisin sanoen: sotasensuuri pysyi yhä voimassa, salainen, poliittinen poliisi sai yhä toimia ja yksilöllistä vapautta rajoitettiin monella tavalla. Kaikista kiusallisista ja enin kunniaa ja vapautta loukkaava oli sensuuri ja valtiollinen poliisi.

Luonnollisesti tämä äärettömästi loukkasi Indian kansaa. Se tunsu itsensä kerrassaan hyljätyksi ja poljetuksi ja tunsu, että sille oli mitä suurinta vääryyttä tehty. Mikä tästä oli luonnollinen seuraus? Tietysti se, että Indian kansalta meni luottamus Englantiin ja sen hallitukseen ja hyvään tahtoon. »Nyt meidän pitää toimia itse.» He olivat kuin heitettyt oman onnensa nojaan. Se, jonka he olivat luulleet ystäväksi, olikin pahin vihollinen. Silloin Indian lempeä ja kärsimyksiin tottunut kansa tunsu, että tilanne oli niin vääriä, luonnoton, vaikea, että siitä oli tavalla tai toisella päästävä.

Mikä siis väikkyi taivaan rannalla? Tietysti suuri kapina. Mutta ajattelevat indialaiset ymmärsivät, että kapinaa on vaikea tehdä kansan, joka on ilman aseita. Vaikea semmoisen kansan on nousta kapinaan, mutta kuitenkin se oli välttämätöntä! Indialla oli ollut suuri, ihmeellinen johtaja, joka viime vuosina oli toiminut heidän kansalliskokouksiensa presidenttinä, Lokamanya Bal Ganghadar Tilak. Tämä oli voimakas ja terävä-

älyinen oppinut mies. Hän olisi ehkä keksinyt keinoja, millä tavalla oli johdettava aseetonta kansaa vaikkapa veriseen kapinaan. Ei tiedä. Joka tapauksessa hän nyt oli kuollut. Ja Indian kansa oli oppinut katsomaan toiseen mieheen, jota se piti toisena johtajanaan, enemmän kyllä henkisenä, mutta jonkun verran poliittisenakin, koska hän oli ollut Tilak'in toverina. Tämä oli Gandhi. Ja Gandhi tunsu itse, että hänen hartioillaan lepäsi koko tämä asia, että hänen nyt piti tehdä joku päätös.

Gandhi oli uskonnollinen ihminen ja Mestarien seuraaja. Hän oli Jeesukselta Kristukselta saanut uuden elämänymmärryksen, hän ymmärsi rakkauden ja veljeyden vaativan, ettei voinut ryhtyä väkivaltaan, ei tarttua miekkaan. Hän tiesi, että tämä uusi elämänymmärrys, Jeesuksen Kristuksen todellinen evankeliumi, oli myös ollut hänen oman uskontonsa lopullinen totuuden näkemys. Vanhat viisaat rishit olivat olleet sodassakin mukana, mutta hekin olivat lopulta tulleet siihen johtopäätökseen, että miekalla ei saanut mitään hyvää aikaan, että väkivaltaan oli turha ryhtyä. Jeesus Kristus oli evankeliuminsa aloittanut siitä, johon viisaat rishit olivat lopettaneet. Hän oli heti julistanut rakkauten oppia: älä luota väärin keinoihin, vaan olkoot tekosi aina puhtaat, totuuden mukaiset. Kärsi, mutta älä aiheuta kärsimystä.

Tämän Jeesuksen Kristuksen elämänymmärryksen oli Gandhi löytänyt ja samalla oivaltanut, että kristikunta ei sitä tuntenut, ei ainakaan sitä hyväksynyt eikä noudattanut. Hän, Gandhi, joka oli tästä vakuutettu, hän seisoi nyt tuossa Indian kansan edessä ja samalla Jumalan ja Hänen suurten sanansaattajiensa ja viisai-

den edessä. »Mitä on tehtävä?» hän kysyi. »Kansaani on sorrettu, sille on vääryyttä tehty, se on loukkaantunut, täynnä siveellistä indignatsionia, valmis ryhtymään epätoivoisiin tekoihin. Mitä on tehtävä?»

Ja hän vastasi itselleen: »Indian kansa on ihmeellinen kansa. Minä tunnen sen hengen, tiedän, että se osaa kärsiä. Se juuri voi innostua ihanteesta: älkäämme tehkö mitään väärää itse, ei mitään kapinaa, mutta vaatikaamme oikeutemme omalla kärsimyksellämme. Ainoastaan suurenmoinen mielenosoitus, vastalause, pannaan toimeen. Kun kolmesataamiljoonaa ihmistä panee siveellisen vastalauseen, eiköhän Englannin hallitus silloin koeta sitä ymmärtää? Eihän heitä, englantilaisia, ole täällä Indiassa kahtakaansataatuhatta, ja meitä on kolmesataamiljoonaa. Jos Indian kansa tahtois, se voisi musertaa englantilaiset, mutta vanhana ja viis"aana kansana se ymmärtää, että väkivallalla ja pahalla ei mitään suurta saada aikaan. Se ymmärtää, että suuri luodaan ainoastaan hengen voimalla.»

»Sentähden», ajatteli Gandhi, »on tästä alkavasta kapinasta tehtävä suuri, ihmeellinen liike, jota on nimittettävä sillä nimellä, jonka keksin etelä-Afrikassa, *satjaagraha*, joka merkitsee: totuudesta kiinni pitäminen. Totuus on se uusi elämänymmärrys, että pahalla ei luoda hyvää. Siitä on pidettävä kiinni. Maailmassa on aina käytetty ruumiin voimaa, maailmaa yhä vielä hallitaan fyysillisellä, ruumiillisella voimalla. Ihmisiä aina peloitellaan: jos ette lakeja tottele, te joudutte vankilaan tai teidät tapetaan. Sillä tavalla kansoja hallitaan, mutta miten olisi, jos yritettäisiin uutta? Ei

nyt enää turvauduta ruumiillisiin voimiin, vaan ainoastaan sielun ja hengen voimiin!»

Ja Gandhi sanoi itselleen: »satjaagraha merkitsee sielun voimaa, rakkauden voimaa. Satjaagraha ei ole pelkuruutta. Jos Indian kansa ei satjaagrahalla voi saavuttaa kunniallista asemaa, silloin on parempi, että se tarttuu miekkaan ja kuolee vapautensa puolesta, kuin että se pelkuruudesta sitä väistäisi. Ei, satjaagraha ei ole mitään heikkouden tunnustamista, se on suuren uskalluksen julistamista, sen totuuden julistamista, että ihmisen henkinen voima, hänen rakkautensa voima on kaikista suurin voima maailmassa. Se on ainoa todellinen voima maailmassa, sillä se on itse jumalallinen voima. Sentähden pelkuri ei koskaan voi olla satjaagrahi. Satjaagraha vaatii korkeinta moraalista rohkeutta.»

Me suomalaiset muistamme, mikä ihmeellinen tapahtuma tapahtui meidän historiassamme joitakin vuosia sitten. Vähän enemmän kuin 18 vuotta sitten, v. 1905 teimme suurlakon. Se oli siveellinen keino oikeuden voittamiseksi. Mekin olimme siinä asemassa, että olimme ilman omaa armeijaa, ilman aseita, mutta meillä oli usko ja henkinen voima ja suuri rakkautemme, ja me osasimme tehdä tuon maailman historiassa ihmeellisen tempun, suurlakon, ja sillä me saavutimme voittomme.

Voimme siis käsittää ja myöntää, ettei Gandhi ollut turhanpäiväinen haaveilija, joka — vaikka itse olisikin johonkin pystynyt — ymmärsi väärin toisia ihmisiä. Päinvastoin hän oli syvä ihmistuntija. Hän oli monta kertaa kokenut samaa Etelä-Afrikassa ja Indiassa pari kertaa saanut maamiehensä satjaagrahan avulla voit-

tamaan, mitä he siveellisesti täysin oikeutettuina pyysivät.

Gandhi ryhtyi nyt esittämään suunnitelmaansa. Hän kirjoitti, puhui ja kulki ympäri Indiaa. Hänen ohjelmansa oli selvä: Indian kansa ei saanut edellyttää, että kukaan oli heidän vihollisensa. Vaikka Englanti oli osoittautunut sanansa pettäjäksi, täytyi Indian pitää sitä ystävänä, — ehkä Englanti siten herää.

Indian kansassa nämä aatteet levisivät kulovalkean nopeudella. Huhtikuun 6:nä päivänä 1919 — julisti mahaatma Gandhi — on aloitettava satjaagraha-liikettä tositeossa. Silloin on pantava toimeen niin sanottu *hartal* eli työn seisaus ympäri Indian. Ja mitä sillä aikaa on tehtävä? On paastottava ja rukoiltava. Jokainen indialainen paastoo ja rukoilee, ja siten pannaan toimeen työn seisaus.

Oi, kuinka Indian kansan mielikuvitus tästä syttyi. »Sillä tavalla kuljemme vanhojen rishien jälkiä, sillä tavalla osoitamme koko maailmalle, että Indialla on vielä suuri historiallinen tehtävä.»

Huhtikuun 6:nä päivänä pantiinkin toimeen yleinen työnseisaus. Ottakaamme lukuun, että India on mahdottoman suuri maa, kuin koko Eurooppa. Kun junassa kulkee esim. Madrasista Benaresiin, kaupungista toiseen, saa matkustaa useampia vuorokausia, aivan niin kuin meidän esim. pitää tehdä matkustaessamme Roomaan. Ottakaamme se huomioon, kun kuvittelemme tätä suurlakkoa.

Oli kyllä yleensä ymmärretty oikein, että hartal alkaisi huhtikuun 6:nä päivänä, mutta Delhiin oli tullut tietoja, jotka hämmensivät, niin että siellä luultiin sen pitävän alkaa jo 30:nä päivänä maaliskuuta. Mai-

nittuna päivänä sattuihin Delhissä pieniä epäjärjestyksiä, jonka tähden eräs ystävä sähköitti Gandhille ja pyysi häntä tulemaan sinne kansaa rauhoittamaan. Gandhi, joka silloin oli Bombayssa, astui heti junaan lähteäkseen Delhiin. Mutta kun hän oli matkustanut jonkun aikaa, tullaan junaan ja ilmoitetaan viranomaisten puolesta, että häntä on kielletty jatkamasta matkaa. Gandhi jatkoi kuitenkin. Mutta seuraavalla asemalla viranomaiset taas tulivat junaan ja sanoivat: »Teidän matkanne keskeytetään, me pidätämme teidät.» Gandhin tietysti täytyi taipua ja poliisivalvonnan alaisena hänet vietiin takaisin Bombayhin.

Tapahtumat Delhissä olivat itse asiassa olleet mitättömiä. Mutta kun levisi tieto, että Gandhi oli pidätetty, että englantilaiset olivat yht'äkkiä tulleet mielettömiksi ja vanginneet Gandhin, kun hänen piti tulla Delhiin rauhoittamaan kansaa, syntyi ääretön suuttumus joissakin paikoissa. Tieto ei ollut vielä levinnyt ympäri Indiaa, mutta se oli ennättänyt Pendshabin maakuntaan, ja siellä Amritsarin kaupungissa kansa julmistui. »Gandhi on pidätetty, meidän vapahtajamme, jalo sankarimme on vankina.» Kansa ei voinut hillitä suuttumustaan, kun sen jaloimpia tunteita loukattiin. Se pani toimeen mielenosoituksia, vieläpä murhasi jonkun henkilön ja poltti jonkun talon. Mutta raivo meni pian ohi. Kaikki ymmärsivät, että satjaagrahan ohjelmaan kuului, ettei saanut tehdä väkivaltaa. Jotkut olivat väkivaltaan alentuneet, mutta toiset saivat heidät hillityksi.

Vaan mitä tapahtui Englannin puolelta? Englannin hallitus, se todella kuin kadotti järkensä. Kenraali Dyer suuren sotajoukon kanssa lähti heti Amritsariin ja miehitti kaupungin. Kaikki oli silloin jo työntä.

Tämä tapahtui huhtikuun 11:nä päivänä. Huhtikuun 13:nä päivänä oli suuri hindulainen juhla. Hindulaisilla on usein uskonnollisia juhlia. Ja Amritsarin kansa valmistautui juhlaansa viettämään.

Edellisenä yönä oli kenraali Dyer antanut määräyksen, ettei saanut pitää minkäänlaisia kokouksia, mutta siitä ei kukaan tiennyt mitään. Aamulla ihmiset läksivät paikalle, jossa juhla oli pidettävä. Toria ympäröivät muurit kolmelta puolelta. Kun kenraali Dyer sai asiasta kuulla, hän heti lähetti sotajoukkonsa rauhallista kansaa vastaan, joka ei pahaa aavistanut. Sotajoukko piiritti paikan siltä puolelta, missä ei ollut muuria, ja 30 sekuntia myöhemmin alkoi ampua noita rauhallisia ihmisiä. Hirmuinen hämminki syntyi. Noin 10 min. kesti ampumista. Lähes 600 ihmistä sai surmansa ja monta vertaa enemmän haavoittui. Sitten sotajoukko jätti kaikki oman onnensa nojaan, ja Amritsar julistettiin sotatilaan.

Sen perästä muuttui tilanne Pendshabin maakunnassa jos mahdollista vielä vaikeammaksi. Kerrotaan, että lentokoneista pudotettiin pommeja alas ihmisten päälle. Kaikista kunnioitettuimpia Indian kansalaisia vedettiin oikeuteen ja syytettiin kapinan hankkeista. Viranomaiset koettivat ehkäistä tiedon tästä leviämästä muuhun Indiaan, mutta kun se vihdoinkin levisi, saatamme kuvitella, miltä taas tuntui Indian kansan sydämessä. Mahaatma Gandhin mielestä tämä oli aivan hirveätä: kuinka englantilainen hallitus osasikaan niin kadottaa järjensä!

Kuitenkin Gandhi puhui ja kirjoitti rauhoittavasti: »hillitkää kaikki itsenne, ymmärtäkää, että rikos on tapahtunut vihan vimmassa. Meidän ei pidä haluta

kostoa, sillä englantilaiset viranomaiset eivät ole tienneet, mitä ovat tehneet. Se vain vaatikaamme, että mokomat viranomaiset on heti eroitettava!»

Asia tutkittiin virallisesti. Mutta hallituksen selonteko esitti asiat omalta kannaltaan, joka oli sille edullinen. Silloin Indian kansalliskongressi pani toimeen oman tutkimuksen, ja sen tulos oli epäämätön ja kumoamaton ja vahvasti todistettu. Mutta hallitus — sen sijaan, että olisi aukaissut silmänsä ja eroittanut kenraali Dyerin y.m. — laati uuden lain, jonka mukaan viranomaiset toimissaan ollen olivat loukkaamattomia, virka-tehtäviensä suorittajaa ei saanut arvostella, ei tuomita. Ja lisäksi hallitus palkitsi Amritsarin pyöveleitä.

Tilanne kärjistyi huippuunsa, kun astui esille uusi kysymys. Indiassa, kuten tiedämme, ei ole ainoastaan hindulaisia, vaan myös sangen paljon muhamettilaisia, ja näiden asema oli pitkin maailmansotaa ollut erittäin kriittinen, sillä samalla kuin olivat Englannin alamaisia, samalla olivat uskonnoltaan muhamettilaisia, musliimeja, joiden tuli olla uskollisia omalle heimolleen. Nyt Turkki oli sodassa Englantia vastaan. Jotta eivät Indian muhamettilaiset olisi nousseet Englantia vastaan, oli Englannin hallituksen täytynyt luvata erilaisia asioita muhamettilaisille rauhoittaakseen heitä. Oli luvattu, että kaikki mikä kuuluu heidän uskoonsa, pidetään pyhänä; sultaanin suvereniteettia ei loukata j. n. e.

Kun maailmansota oli loppunut ja oli tehty niin sanottu rauha, unohti Englanti muhamettilaisille antamansa lupaukset samalla tavalla kuin hindulaisille annetut.

»Maailman politiikka» lie vaatinut, ettei Englanti

osannut tai tahtonut pitää mitään lupauksia. Joka tapauksessa syntyi silloin vahva liikehtiminen Indian muhamettilaisten kesken. He pitivät suuren kongressin. Mahaatma Gandhi oivalsi heti, mikä suuri tilaisuus tässä tarjoutui Indian eri ainesten yhteenliittämiseksi. Hän meni kokoukseen ja valittiin kongressin presidentiksi. Hän puhui siellä, että hindulaisten ja muhamettilaisten tuli kulkea käsi kädessä, he olivat kaikki veljiä. Oli ollut ennen epäystävällisyyttä ja väärinkäsitystä eri tunnustajien välillä, mutta nyt kaikki oli unohdettava. Eikä Gandhi puhunut kuu-roille korville. Kongressin kokoukset muodostuivat veljeysjuhliksi. Kaikki tunnustivat mahaatma Gandhin ohjelman, ja muhamettilaiset päättivät, etteivät hekään ryhdy väkivaltaisiin keinoihin.

Ensimmäinen kokous pidettiin lokakuussa v. 1919 seuraava marraskuussa ja kolmas joulukuun lopulla. Viimeisessä kokouksessa päätettiin lähettää Englannin kuninkaan luo lähetystö, joka esittäisi asiat. Se oli oleva kuin ultimaattumi, ja Englannin täytyisi myöntyä. Mahaatma Gandhikin ajatteli, että siitä tulisi hyvä.

Mutta ei ollut siitäkään toivottua tulosta. Helmikuun lopulla v. 1920 pidettiin uusi kokous, jossa päätettiin: »nyt aloitetaan satjaagraha oikein vakavasti sillä tavalla, kuin mahaatma Gandhi on sitä esittänyt ja johon vielä ei olla ryhdytty. Koko Indian kansa kieltäydymme nyt yhteistoiminnasta Englannin kanssa. Emme tahdo olla missään suoranaudessa tekemisessä hallituksen kanssa, johon emme enää luota. Tahdomme kulkea omin päin ja omin keinoin.»

Niin alkoi ihmeellinen *non-cooperation-liike*, joka perustui kieltäytymiseen yhteistoiminnasta Englannin

valtion ja kansan kanssa ja jota eivät englantilaiset teosofitkaan Indiassa jaksaneet sulattaa. Sen ohjelman yksityiskohdista mainittakoon esim. seuraavat: kaikki indialaiset, joilla oli englantilaisia virkoja, luopuvat niistä; tuomarit ja lakimiehet tekevät lakon ja riidat indialaisten kesken ratkaistaan yksityisissä tuomioistuimissa; oppilaat jäävät pois kaikista hallituksen kouluista; jotka ovat ostaneet tavaroita englantilaisilta lopettavat nyt ostoksensa; jotka ovat ennen ostaneet Englannin valtiopapereita, kieltäytyvät nyt siitä.

Suurenmoinen herämys kävi läpi Indian kansan. Mahaatma Gandhi ensimmäisenä lähetti pois kunniamerkkinsä. Hän kirjoitti varakuninkaalle olevansa surullinen siitä, että oli pakoitettu ne lähettämään, sillä se merkitsi, että hän oli kadottanut luottamuksensa Englantiin. Sadat ja tuhannet luopuivat etuoikeuksistaan. Oli kuin ihmeellinen hengen tuulahdus olisi käynyt läpi Indian niemimaan.



III.

GANDHIN OHJELMA.

Indian nykyistä kansallista heräymystä on välistä nimitetty kapinaliikkeeksi. Mutta semmoinen nimitys kuin kapina ei ole sopiva Gandhin inspiroimalle innostukselle Indiassa. Mr. Gandhi ei ole tavallinen poliitikkoitsija, ei hän ole kapinallinen johtaja ja yllyttäjä sanan europalaisessa merkityksessä. Hän on, niinkuin olemme ymmärtäneet ja nähneet, kansansa suuri herättäjä ja kasvattaja. Hän kyllä poliittisesti on tähännyt Indian itsenäisyyteen, hän on tavoitellut Indialle itsehallintoa, home rule'a. Mutta vaikka hän tätä saavuttaakseen pani alkuun tuon suuren non-cooperation liikkeen, jota voisi nimittää paremmin suurlakoksi kuin kapinaksi, on hänellä kuitenkin pitkin matkaa ollut syvempi tarkoitus. Hän on menettelysään osoittautunut todelliseksi Mestarien opetuslapsiksi ja seuraajaksi.

Kuten tiedämme, on ihmisen henkisen kehityksen alkupäässä pitkä itsekasvatus, joka usein kulkee käsi kädessä askeesin, jopa itsekidutuksen kanssa. Mutta kun tämän itsekasvatuksen kautta ihminen on muo-

dostunut uudeksi olennoksi, kun hänestä on tullut ihminen, jonka ei enää tarvitse ajatella ainoastaan itseään, silloin »karman herrat», kohtalon voimat, elämän laki, silloin Mestarit ja Salainen Veljeskunta voivat käyttää tuota ihmistä omiin, ihmiskunnan hyvää, maailman kehitystä tarkoittaviin tarkoituksiinsa. Silloin avautuu lahjakkaalle ihmisielulle elämä, jolloin hänet erikoisesti valmistettuna lähetetään ulos ihmisten keskelle, maailmaan. Hän ei enää synny tänne maailmaan ainoastaan itse koulua käydäkseen ja itseään kasvatukseen; hän ottaa Mestariltaan ja Jumalaltaan vastaan elämäntehtävän, jota hän lähtee suorittamaan. Ja tämä elämäntehtävä tarkoittaa aina ihmisten parasta, kansojen ja yksilöiden nostamista.

Kun semmoinen ihminen syntyy maailmaan, hän— kuten Gandhi — jo lapsuudessaan ja nuoruudessaan lyhyesti toistaa, erään biologisen lain mukaan, ennen oppimansa läksyt, käyden uudestaan läpi sen itsekasvatuksen, sen askeesin, jota hän on monessa elämässään ennen harjoittanut, ja astuu elämän näyttämölle ihmisenä, joka on sielultaan kokeneempi, vanhempi, täydellisempi kuin muut ihmiset. Hän ei ole enää samalla tavalla synnin orja kuin muut ihmiset, hän ei ole altis kiusauksille samassa määrin kuin muut ihmiset, hän on saavuttanut vakavan, voimakkaan luonteen, johon hän voi itsekkin luottaa. Hänen harrastuksistaan ja teoistaan näkyy selvästi, kuten Gandhin, että häntä odottaa elämän tehtävä, joka voi olla suurikin.

Gandhi näyttää ja opettaa meille, millä tavalla ihminen, josta on tullut Mestarien opetuslapsi, yrittää nykyaikana vaikuttaa yhteiskunnallisessa ja poliittisessä elämässä. Hänen elämänsä ja toimintansa todistaa meille, mikä

suunnaton ero on olemassa tavallisen politikoitsijan ja tämmöisen todellisen opetuslapsen ja kansansa kasvattajan välillä.

Gandhi ei suinkaan ole ajatellut ainoastaan Indian itsenäisyyttä. Hän on pitkin matkaa ajatellut Indian vapauttamista Englannin suuren keisarikunnan rajojen sisällä, mutta hän on sitäpaitsi ajatellut paljon suurempia asioita. Hän on tutkinut länsimaalaista kulttuuria, tutustunut siihen Englannissa ja Afrikassa, hän on tutustunut kristinuskoon ja tutkinut kristillisten kirkkojen tilaa länsimailla. Ja tämän tutkimuksen suoritettuaan hän on tullut huomaamaan, että hänen omalla maallaan ja hänen omalla kansallaan voisi olla suuri tehtävä maailman näyttämöllä. Hän on nähnyt, että eurooppalainen, länsimaalainen kulttuuri on vienyt ihmiskunnan perikadon partaalle. Hänen mielestään ei ole paljonkaan ihailtavaa tässä länsimaalaisessa kulttuurissa. Hän on nähnyt sen varjopuolet, nähnyt meidän elämämme täällä Europassa ja arvostellut sitä epäveljelliseksi, hengettömäksi. Hänen mielestään länsimaalainen kulttuuri ei ole mikään kiitettävä asia; se on siinä määrin poikennut totuudesta, oikeudesta ja inhimillisyydestä, että ihmiskunta länsimailla on kuin pakotettu elämään onnettomuuden tilassa. Kiirastulta ja helvettiä on ihmisten elämä länsimailla.

Varsinainen uusi sivistys Indiassakin oli tätä länsimaalaista kulttuuria. Ja Gandhi oli nähnyt, kuinka hänen isänmaassaan oli syntynyt uusi yläluokka, joka oli omaksunut eurooppalaisen kulttuurin ja tullut ajatustavoiltaan pintapuoliseksi kuten materialistimieliset länsimaalaiset ainakin. Gandhi oli sentähden unelmoinut nuoresta, uudestisyntyneestä Indiasta, joka voisi

herätä todelliseen itsetuntemukseen, tietoon siitä, mikä Indian kansan henki oikeastaan on, Indian, joka voisi toteuttaa sisintä henkistä elämäänsä uudessa sivistyksessä ja sillä tavalla auttaa koko maailmaa.

Gandhi tunsi, kuten aina henkiset kansan auttajat tuntevat, että hänen kansallaan oli suuri tehtävä maailmassa, sille tarjoutui historiallinen merkkitehtävä, se voisi luoda perustukset uudelle sivistykselle kautta koko maailman. Sillä tavalla ajattelee jokainen henkinen auttaja omasta kansastaan siitä syystä, että hän henkisenä ihmisenä joutuu kosketuksiin kansansa syvimmän sielun ja hengen kanssa ja samalla aina löytää ulkonaisiakin tukikohtia uskollleen kansansa etevyydestä.

Mitä erityisesti Gandhiin tulee, emme ollenkaan ihmettele, että hän sai tällöisen luottamuksen oman kansansa tehtävään. Onhan Indian kulttuuri vanhin aarialainen kulttuuri, ja onhan Indian viisaus voittamaton ja saavuttamaton. India on ennen muoin luonut niin paljon tieteen, taiteen ja uskonnon aloilla, ettei ole ihmettä, jos nykyaikainen indialainen, joka näkee syvälle, uskoo, että hänen kansansa voisi vieläkin suorittaa maailmassa historiallisen sankarityön.

Gandhilla oli tämä usko, ja hänen alkuunpanemansa suuri liike tähtäsi sentähden Indian kansan uudestisyntymiseen ja sitä tietä maailman kulttuurin uudesti luomiseen ja koko ihmiskunnan auttamiseen.

Gandhin unelma oli niin suuri, kuin kenenkään ihmisen unelma voi olla. Teosofinen liike oli Indiassa niinkuin muualla vuosikymmenien vierieissä koettanut herättää ihmisiä tuntemaan ja näkemään, mikä jumallainen voima piili sekä heidän omassa sisässään, että

heidän kansansa hengessä ja sielussa. Teosofinen liike oli tällä tavalla rakentanut kuin kivijalan Gandhin työlle. Jos eivät Teosofisen Seuran jäsenet Indiassa täydellisesti ymmärtäneet Gandhia ja hyväksyneet häntä kaikissa hänen toimenpiteissään, ei tätä ole luettava Gandhin, vaan Teosofisen Seuran jäsenten viaksi.

Gandhi on vilpittömästi koettanut seurata Mestaria ja kun hänellä oli tällainen ihmeellinen suunnitelma Indian tulevaisuudesta ja Indian maailmantehtävästä, oli hänellä tietenkin myös selvä ohjelma, millä tavalla tämä kaikki oli saatava aikaan. Eihän hän ollut ainoastaan filosofi ja uskonnon opettaja, joka herätti Indian kansan yksilöitä kasvattamaan itseään, vaan hän oli samalla poliitikko, joka heittäytyi yhteiskunnallisen ja valtiollisen elämän keskelle, koettaakseen sen kiehuissa pyörteissä ja tyrskyissä vaikuttaa unelmansa puolesta.

Sentähden on luonnollista, että hänellä oli selvä ohjelma, minkä avulla suunnitelma oli toteutettava. Sen ohjelman mukaisesti ja Indian kansalliskongressin päätöksestä alkoikin elokuun 1 p:nä 1920 suuri non-cooperation lakkoliike, jossa kieltäydyttiin yhteistoiminnasta Englannin kanssa, kun ensin heinäkuun viimeinen päivä oli vietetty työn seisauksessa (hartal) ja rukouksessa, mietiskelyssä ja paastossa.

Gandhin ohjelmassa oli tietysti »non-cooperation» vain negatiivinen puoli, sillä ei uutta kulttuuria luoda eikä kansaa saada uudelleen jaloilleen sillä, että ollaan vain jotain tekemättä. Uuden luomiseksi vaaditaan positiivistakin toimintaa.

Mitä siis Gandhin mukaan Indian kansan piti tehdä, kun se kieltäytyi kaikesta vanhasta toiminnasta?

Siihen Gandhi oli selvästi vastannut ohjelmassaan. Sen positiivinen vaatimus sisältyi viimeiseen pykälään, jota sanottiin propagandaksi *svadeeshin* puolesta. Svadeeshi merkitsee sanasta sanaan: oma maa, ja pykälän tarkoitus oli, että Indiasta piti tulla kaikille Indian kansalaisille semmoinen »oma maa» eli isänmaa, joka itse elättäisi itsensä. Ensimmäinen luonnollinen kysymys tässä ohjelman positiivisessa puolessa oli ekonominen kysymys. Paljon kansalaisia oli mukana semmoisessa työssä ja toimessa, jota englantilaiset olivat panneet alulle. Englanti, joka oli tuonut mukanaan länsimailta tehdaskulttuurin, oli suuressa määrin muuttanut Indian kansallista elämää. Ihmisille, ennen kaikkea työväelle, oli keksittävä uusi tulolähde.

Mutta uusi sivistys oli luotava siveelliselle pohjalle. Sentähden *svadeeshin* ensimmäisenä vaatimuksena oli ehdoton raittius. »Nyt on India tuleva ehdottomasti raittiiksi. Länsimaalainen kulttuuri on tuonut meille päihdyttäviä juomia ja myrkyllisiä huumauskeinoja, mutta nyt kansamme on nouseva itsetietoisuuteen ja mielen kirkkauteen. Siis kieltäydymme ostamasta ja juomasta mitään länsimaalaisia päihdytysaineita.»

Ja merkillistä! Raittius kulki kuin suurena aaltona yli koko Indian. Gandhi vetosi kansalaistensa vapaaseen tahtoon, hän lennätti suuren ajatuksen yli maan, ja ihmiset tottelivat, he pitivät häntä sankarinaan, vapahtajanaan, asettaen hänet mielessään yhteyteen jumalallisen Krishnan kanssa.

Raitis kansa kykenee ihanteelliseen työhön. »Nyt kieltäydymme», sanoi Gandhi *svadeeshin* ohjelman mukaisesti »käyttämästä kaikkia länsimaalaisia tehdas-tuotteita. Indiassa olemme viime aikoina käyttäneet

yksinomaan kankaita, jotka ovat tulleet länsimailta meille. Olemme lähettäneet omat luonnontuotteemme pois ja saaneet ne takaisin tehdastavaroina. Nyt kieltäydymme pukeutumasta vieraisiin tehdastavarihin. Meillä on pumpulia yllin kyllin omassa maassa, mutta olemme unohtaneet vanhan taidon kehrätä ja kutoa. Sentähden pannaan nyt toimeen uusi järjestelmä. Otetaan vanhat rukit uudestaan esille ja ruvetaan kehräämään. Taas valmistetaan lankoja ja kankaita kuten muinaisessa Indiassa, jossa rugin soitto kuului joka kodissa. Sen sävel on taas soiva yli koko Indian.»

Gandhi kutsui kaikkia maamiehiään kehruutyöhön. Ei hän tietenkään tahtonut pois työstään maanviljelijöitä, joita on 8 % Indian väestä. Heidän täytyi jatkaa maanviljelystään, mutta he olivat neljä kuukautta vuodessa vapaat siitä työstä, ja silloin täytyi heidänkin tehdä kehruutyötä. Kaikki naiset, sekä ylhäiset että alhaiset, saattoivat taas uhrata siihen ainakin yhden tunnin päivästä, ja lapsia oli niinkään opetettava kehräämään. Oli valmistettava kotoisia kankaita, kuten ennen, ja Gandhi antoi kirjoituksissaan yksityiskohtaisia neuvoja kehruutyöstä ja rukeista. Hän myös neuvoi, millä tavalla puoteja oli perustettava näiden tuotteiden myyntiä varten, ja todisti laskuilla, että ne kannattaisivat hyvin.

Ja Indian kansa rupesi kehräämään, vanha rukki otettiin uudestaan esille.

Tiedämme, että monet ovat tuominneet tätä hommaa lapselliseksi, arvostelleet sitä ylen etsityksi: hyljätä uudenaikaiset koneet ja tarttua rukkiin. Kyllä nostettiin monelta taholta melua. Olihan Gandhilla englantilaisiakin ystäviä; ne hänelle kirjoittivat ja tiedustelivat

asiaa. Ja Gandhi osasi selittää: sillä tavalla juuri kuljetaan uudestisyntymiseen, se on tärkeää ei ainoastaan ekonomiselta kannalta, vaan psykologiseltakin. Se kasvattaa Indian kansaa entiseen kuntoon.

Tässä pukukysymyksessä menttiin joidenkuiden, varsinkin englantilaisten mielestä liian pitkälle, kun Gandhi sanoi: »Teidän ei tule myydä vanhoja länsimaalaisia pukujanne, vaan polttakaa ja hävittäkää ne.»

Niinpä tapahtui esim. Bombayssa, että rikkaat ihmiset toivat hienot pukunsa torille, jossa ne poltettiin suurissa rovioissa, alhaisen kansan tanssiessa ympärillä. Gandhilta kysyttiin, eikö tämä ollut rikollista, eikö se tuottanut ihmiskunnalle yleistä ekonomista tappiota, eikö olisi voitu esim. antaa noita vaatteita köyhille? Gandhi vastasi: »Tämmöinen *auto da fé* ei ole lapsellista eikä turhaa. Indian kansa on täynnä katkeruutta englantilaisia vastaan, sentähden on sille annettava tilaisuus ilmituoda sisäistä suuttumustaan, jottei se kohdistuisi ihmisiin. Poltettakoon vaan noita vaatteita ja menköön suuttumus niihin, parempi se on, kuin että viha etsisi toisia kanavia itselleen. Ja miksikä me, jotka tahdomme tulla uudeksi kansaksi, tekisimme eroa eri yksilöiden välillä? Eivätkö köyhät ole yhtä hyviä kansalaisia kuin rikkaat, miksi heidän tarvitsisi kantaa noita kirottuja vaatteita, joiden valmistamisessa on länsimailla vuodatettu runsaasti kyyneleitä? Kaikki ovat nyt vapaita, ja kaikki kantakoot kotikutoisia pukuja, olivatpa rikkaita tai köyhiä.»

Tämä oli Gandhin suvaitsevainen näkökanta ja sillä hän sai kansansa jalot tunteet nousemaan. Kun joka kohdassa tutustumme Gandhin omiin mielipiteihin, ymmärrämme täydellisesti koko svadeeshiliikkeen.

Taloudellinen riippumattomuus oli Gandhin mielestä kuitenkin vain näkyväinen heijastus siitä älyllishenkisestä riippumattomuudesta, joka itsenäiselle kansalle oli välttämätön. »Sentähden», sanoi Gandhi, »on tärkeätä, että Indian kansaa nyt kasvatetaan henkisesti uudeksi kansaksi. Indian kansan täytyy vapautua ei ainoastaan länsimaalaisen kulttuurin orjuudesta vaan myös semmoisista tavoista ja ennakkoluuloista, mitkä meillä itsellämme on entisyydestä. Muuan semmoinen hirmuinen ennakkoluulo on paariajärjestelmä, jonka mukaan Indian kansassa on lukemattomia yksilöitä ulkopuolella kaikkia luokkia eli kasteja ja niiden oikeuksia. Hirmuinen on häpeä, että Indiassa on tällaisia onnettomia, joita muut indialaiset tuskin pitävät ihmisinä. Kun brahmiini kulkee tiellä, täytyy paarian mennä ojaan, ettei vain hänen varjonsa lankeaisi brahmiinin tielle, sillä sekin saastuttaa. Mitä sanomatonta taikauskoa tämä on? Paariat ovat yhtä lahjakkaita kuin muut, heillä on yhtä suuri mahdollisuus sivistykseen kuin muillakin kansalaisilla.»

Tiedämme, että Teosofisen Seuran perustaja-presidentti, eversti Olcott, oli aikoinaan ottanut tämän kysymyksen erikoiseen huomionsa. Hän perusti useita kouluja paarialapsia varten (n.s. Olcott Panchama Schools), jotka yhä toimivat Teosofisen Seuran huolenpidon alaisina. Nämä koulut ovat selvästi todistaneet, että paarialapset eivät lainkaan ole vähä-älyisempiä kuin muut indialaiset. Kansanomainen puhe paarioiden huonoudesta on tuulesta temmattua ja taikauskoa. Eversti Olcott kertoi ylpeydellä ja ilolla, että paarioiden kansalaispätevyys oli tutkinnoissa tilastollisilla nume-

roilla todistettu, ja paariat puolestaan ovat kiitollisia eversti Olcottille ja Teosofiselle Seuralle.

Kukaan eurooppalaisista ei kuitenkaan tullut ajatelleksi, että voisi tehdä työtä parioiden vapauttamiseksi kokonaan. He joka tapauksessa tunsivat, ettei heidän vaikutusvaltansa ulottunut niin pitkälle. Ennakkoluulot istuvat aina lujasti kiinni kansoissa. Mutta nyt kun Gandhi, Indian mies ja kaikkien rakastama opettaja, nousi ja sanoi: »Ettekö huomaa, miten julmaa ja väärää tämä on», nyt oli toista. Ja kun Gandhi sydämensä pohjasta huusi: »pois tämä taikausko!» niin Indian kansa ymmärsi häntä. Se heitti vuossataiset ennakkoluulot päältä ja muutti parioiden aseman. Paariat pääsivät yhteistoimintaan toisten indialaisten kanssa. . . Niin paljon voi yksi ihminen saada aikaan, kun maaperä on valmis.

Toinen ennakkoluuloinen epäkohta oli Gandhin mielestä naisen epävapaa ja alhainen asema Indiassa. Siinä kohden Gandhi oli saanut silmänsä auki länsimaalaiselle etevämmyydelle. Länsimailla naiset olivat yhdenveroisia miesten kanssa. Ja Gandhi toivoi omankin kansansa huomaavan, ettei nainen ollut luotu miehen leluksi. Ennen kaikkea piti siis poistaa lapsi-avioliitot, joita vanhemmat järjestivät lasten vielä kätkyessä ollessa ja joita sitten tosi teossa solmittiin, kun lapset tulivat 8—10-vuotiaiksi.

»Tämä vanha traditsioni on saanut paljon pahaan aikaan», sanoi Gandhi. »Se on heikontanut Indian kansaa, sukupuolikysymys on tullut etualalle käytännössä, ja Indian kansan voimaa on turhaan tuhlatu. Naisia on pidetty miesten intohimojen tyydyttäjinä. Naisen asema on muutettava.»

Gandhi ei ollut tässä suhteessa niin suuri uudistaja, sillä epäkohta oli jo ennen huomattu. Indian naiset olivat jo heränneet. Mutta Gandhi antoi kuin siunauksensa nais-asialle, joka siten sai paljon vauhtia.

Gandhin pääsil määränä oli kuitenkin Indian henkinen uudestisyntyminen. »Mutta», sanoi hän, »jotta tämä olisi mahdollinen, täytyy Indian tulla tietoiseksi paraimmasta itsestään. Indian kansan täytyy tutkia ja tuntea oma menneisyytensä tyystin, sen täytyy tuntea itsensä perinpohjin. Eikä ole kyllin, että tunnetaan menneisyys, täytyy tuntea myös nykyisyys. India on siinä suhteessa merkillinen, että kaikki eri uskonnon ja filosofian ja jumalanpalveluksen muodot ovat siinä saaneet jalansijaa.»

Muistan hyvin, kuinka eversti Olcott (Tukholmassa 1900) selitti, ettei mikään maa ollut niin ihmeellinen kuin India, sillä Indiassa löytyi henkisen elämän alalla kaikkea, mitä maailma voi tarjota. Ei missään ollut niin raakoja uskonnollisen palveluksen muotoja, ei missään niin huippuunsa ajateltua materialistista filosofiaa, mutta toiselta puolen ei missään niin korkeaa henki-uskoa, niin hiuksenhienoa ehdottomuuteen pyrkivää filosofiaa, niin yleviä uskonnollisia muotomenoja kuin siellä. Indiassa saattoi nähdä pyhimyksiä, jotka uhrasivat koko elämänsä uskolleen ja jumalalleen. Indiassa saattoi tavata mestari-olentoja, joiden viisaus ja valta luonnon yli oli sanoin kuvaamaton. Niin eversti Olcott selitti meille europalaisille ja herätti meidän mielenkiintoamme.

Samalla tavalla Gandhi opetti, että India oli niin monipuolinen, niin rikas juuri henkisessä elämässä, ettei se indialainen tuntenut isänmaataan, joka ei tuntenut

Indian kaikkia uskontoja. »Jokaisen indialaisen, hän sanoi, »tulee tutkia kaikkia maailman uskontoja oppiakseen ymmärtämään kaikkia ja kunnioittamaan kaikkia. Uusi India ei saa lakipykälien nojalla määrätä kenenkään uskontoa, niinkuin länsimaalla on tehty. Ei, jokainen pitääköön vapaasti oman uskonsa, mutta Indian tulevaisuus luodaan siten, että kaikki oppivat toisiaan tuntemaan. Ja Indian yhtenäisyys luodaan sillä tavalla, että kaikki oppivat rakastamaan ja kunnioittamaan toisiaan, sillä Indian lukuisat uskonnot ovat kuin erilaisia ääniä, jotka yhdessä aikaansaavat suuren symfonian, mutta tämä sopusointu muodostuu itsestään, sitä ei kukaan määrää.»

Gandhi ei sietänyt mitään pakkovaltaa, mutta hän sanoi: »Indian tulevaisuus on mahdollinen ainoastaan sillä edellytyksellä, että heti ruvetaan tekemään työtä sen puolesta. Tarvitsemme välttämättä ihmisiä, jotka pystyvät opettamaan ja kasvattamaan Indiaa ja sen nuorisoa. Kun nyt luovumme englantilaisista kouluista ja yliopistoista, pitää meidän muodostaa itse uusia kouluja ja yliopistoja. Ja ennenkuin tämä kaikki voidaan toteuttaa, täytyy meillä olla opisto, pyhä kasvatuslaitos niille, joiden on määrä tulla opettajiksi.»

Ahmedabad'in kaupunkiin Gandhi perusti semmoisen pyhän koulun eli luostarin tapaisen kodin, jossa piti opettaa satjagrahaa ja svadeeshin monipuolista ohjelmaa. Hänen suunnitelmansa lasten suhteen oli, että heitä piti — tavallisen opetuksen ohella — ennen kaikkea kasvattaa. Sentähden Indian tulevissa kouluissa ei kehitettäisi ainoastaan ajatus- ja tunne-elämää, vaan myös siveellistä tahtoa. Päinvastoin kuin länsimailla pitäisi opettaa lapsia ruumiillistakin työtä teke-

mään ja sillä toimeen tulemaan. Jo koulussa lasten pitäisi oppia maksamaan itse koulunkäyntinsä, — mutta kuinka se kävisi päinsä? Sillä tavalla, että joku aika päivästä koulussa omistettaisiin kehuutyölle. Myöskin maatyötä saisivat lapset oppia tekemään.

Näin ollen on luonnollista, että Gandhin suunnitelma opettajien kasvatukseksi Ahmedabadin opistossa poikkesi suuresti siitä, mitä länsimailla käsitetään kansakoulunopettaja-seminaarilla. Gandhin opettaja-ohjelmassa kuvastuu itse asiassa koko hänen läpeensä itämaalainen käsityksensä henkisestä kulttuurista.

Hänen »seminaarinsa» opetus- ja kasvatusjärjestelmä lepäisi seuraavilla periaatteilla, joita kaikkein pitäisi oppia tarkasti noudattamaan:

1) *On aina pysyttävä totuudessa. Ei koskaan saa valehdella, vaikka maan paraskin sitä vaatisi.* Viimeinen lause nostaa tämän säännön poliittiseksikin ohjeeksi, ja siinä on epäilemättä miettimistä niille länsimaalaisille poliitikoille esim., joiden mielestä tarkoitus pyhittää keinot, kun isänmaan tai puolueen etu on kysymyksessä.

2) *Ahimsa; ei saa koskaan tappaa eikä käyttää väkivaltaa.* Gandhi löysi tämän ohjeen Uudesta Testamentista, vuorisaarnasta. »Sentähden», sanoo hän, »on Jeesus Kristus suurin väkivallasta kieltäytyjä.» Hän kirjoitti kerran kirjoituksen: »Oliko Jeesus yhteistöiminnan kannattaja?», jossa hän todisti, ettei Jeesus Kristus olisi toiminut yhdessä Englannin kanssa, koska Englanti petti ja orjuutti. Samoin Gandhi oli löytänyt omasta dshainauskostaan tuon tappamis- ja väkivallankiellon.

Poliittisena uskona tämäkin varmaan hämmästyttää

länsimaalaisia. Koska täällä kristitty poliitikko uskaltaisi sillä tavalla puhua kansalle? Me tartumme miekkaan ja teemme väkivaltaa ja luulemme, että sillä tavalla voimme maailmaa parantaa. Se on länsimaalainen käsityksemme valtioviisaudesta ja oikeudesta. Olemme kokonaan unohtaneet Jeesuksen Kristuksen opin, vaikka huulillamme sen tunnustamme.

3) *Naimattomuus*: »on välttämätöntä, että ne, jotka ohjaavat kansaa, ovat ehdottomasti itsensä herroja, että heillä ei ole mitään heikkouksia sukupuolisessa suhteessa. Heidän täytyy olla puhtaita ajatuksissaankin.»

4) *Kansan opettajien täytyy osata hillitä kitalakeaan, makuaan*. Heidän ruokajärjestelmänsä on oleva mahdollisimman yksinkertainen, he eivät saa olla oman vatsansa orjia.

Gandhi oli todella samalla kannalla kuin suuri runoilijamme Topelius, joka sanoi: »Paraskaan ei ole kyllin hyvä lapsille.» Lapset olivat hänen sydämellään, heistä hän huolehti: heissä piili tulevaisuus, heitä piti kunnioittaa. Sentähden niiden, joista oli tuleva lasten ja nuorison kasvattajia, niiden piti ensin kaikissa suhteissa oppia itsensä voittamaan ja itsensä hillitsemään.

5) *Olla varastamatta*. Tässä Gandhi asettui jooga-sääntöjen ankaralle kannalle: ei ole edes kysymys toisten omaisuuden varastamisesta, vaan siitä, ettei saa käyttää mitään tavaraa, mikä ei ole välttämättömän tarpeellista. Luonto päivästä päivään antaa meille juuri sen verran kuin tarvitsemme, sentähden opettajien ei tule vaatia mitään enemmän.

6) *Omistamattomuus*. Ei riitä, ettei mitään omista, vaan ei saa mitään pitää, mikä ei ole aivan välttämä-

töntä ja ruumiille tarpeellista. Pitää jatkuvasti yksinkertaistuttaa elämä.

7) Kaksi tärkeätä lisäsääntöä. Toinen sisältyy sva-deeshiin: *ei saa käyttää mitään tavaroita, jotka ovat tehdyt ulkopuolella Indiaa*. Europan tavarat ovat valmistetut kyynelillä. Opettajat käyttävät vaatteinaan ainoastaan kotikutoisia. Toinen lisäneuvo on *pelottomuus*. Se, joka tahtoo opettaa, hän ei saa pelätä. Jos hänessä on vähintäkään pelkoa, ei hän kykene seuraamaan näitä sääntöjä ja lupauksia. Hän ei saa pelätä kuninkaita, ei kansoja, ei ihmisiä, ei villipetoja, ei kuolemaa.

Tässä indialaisille puhuu indialainen, joka tietää, että hänen kansalaisensa ymmärtävät, mitä hän tarkoittaa.

Gandhin opetussuunnitelmissa oli, että opettajien tuli oppia Indian päämurteet ja että hindi-kieli oli tehtävä yleiseksi kieleksi. Ylemmillä luokilla sai kyllä oppia englantia vapaasti, mutta paitsi omaa murretta, täytyi oppia hindi-kieli, joka oli tuleva yhteiseksi kaikille.

Olen tässä pääpiirteissään esittänyt Gandhin jaloa ja suurisuuntaista ohjelmaa Indian uudestiluomiseksi, koska se on omiansa herättämään monenlaisia ajatuksia meissä »kristityissä», mutta nyt kuulen teidän jännittyneinä kysyvän, kuinka asiat todellisuudessa kehittyivät Indiassa. Mikä oli historian kulku? Miten Gandhin suurlakko päättyi? Gandhin työ ei ole päätynyt, mutta seisahdus tapahtui. Tiedämme, että ihana satjaagraha-liike muodostui tavallaan suureksi surunäytelmäksi. Eiväthän kaikki osanneet noudattaa sen jaloa ohjelmaa. Oli aina siellä täällä »huligaaneja,» jotka panivat toimeen vallattomuuksia. Englannin hallitus

lienee itsekkin provosoinut levottomuuksia ja julmuuksia. Paikotellen täten suurlakko muuttui veriseksi kapinaksi.

Kuitenkin koko indialainen »kapinaliike», joksi sitä myös on nimitetty, on ollut peräti hiljaista, — emme täällä Euroopassa ole juuri mitään siitä kuulleet. Se on henkinen kapina ja on yhä käynnissä.

Maaliskuussa 1922 Gandhi vangittiin ja ihmeellisempää oikeudenkäyntiä ei ole kuin Gandhin esiintyminen tuomarien edessä. Gandhi myöntyi kaikkeen, ja koko oikeudenkäynti oli mitä kohteliainta keskustelua Gandhin ja tuomarien välillä. Tuomarit valittivat, että heidän täytyi vangita Gandhi, sillä he ymmärsivät, että Gandhin tarkoitus oli tehdä hyvää, ja he olivat paljon enemmän hämillään kuin Gandhi. »Koettakaan asettua meidän tilallemme,» he sanoivat Gandhille. Ja Gandhi ymmärsi heidät hyvin. Hän seiso i heidän edessään ja sanoi: »Minä otan päälleni kaiken, sillä surukseni tunnustan, ettei Indian kansa ole osannut noudattaa satjaagrahaa. Minä tahdon kärsiä sen puolesta, tahdon sovittaa, mitä minun kansani on tehnyt erehdyksestä, tuomitkaa minulle rangaistus.»

Semmoinen on todellinen johtaja-personallisuus. Koska on Europan vallankumouksissa semmoinen esiintynyt? Olemme tottuneet näkemään täällä, että jokainen haalii itselleen omaisuutta, minkä kerkiää; kun tulee hätä, koettavat johtajat ensimmäisinä pelastaa itsensä, kansa kärsiköön! Siellä monen hurskaan kristityn halveksimassa Indiassa sanoi kapinan johtaja: »Minua rangaiskaa, koska teillä valta on ja koska teidän mielestänne on väärin menetelty. Syvästi tunnennkin, että jokainen ihminen, joka tässä on henkensä

menettänyt, on syyttä kärsinyt, ja minä tahtoisin, sen sovittaa.» Syy, miksi Gandhi vangittiin, oli se, että hallitus äkkiä pelkäsi aseellisen vallankumouksen syntyvän. Gandhin suunnitelmissa oli näet ollut, että Indian kansa lopulta myös kieltäytyisi maksamasta veroja Englannin hallitukselle, ja muhamettilaiset, jotka ovat kuumaverisiä, päättivät sen heti panna toimeen, lähettivät vaatimuksia Indian varakuninkaalle y. m, ja vaikka Gandhi koetti heitä hillitä, sattui toistamiseen verenvuodatuksia. Joka kerta Gandhi kovasti pelästy ja sanoi, ettei Indian kansa ollut vielä kypsä. Lopulta muhamettilaiset tulivat niin levottomiksi, että vaativat aseellista kapinaa Englantia vastaan. Silloin Gandhi vangittiin, ja tuomarit huomauttivat hänelle, että hänen satjaagraha-liikkeensä oli nyt muuttumaisillaan tavalliseksi vallankumoukseksi. Gandhia ei kuitenkaan uskallettu tuomita kuin kuuden vuoden vankeuteen.

Olemme nyt nähneet sanomalehdistä, että Gandhi on vapautettu oltuaan vasta kaksi vuotta vankeudessa. Englannin uusi hallitus on ollut sen verran inhimillisempi, että on päästänyt hänet vapaaksi. Ja ensimmäisenä tekonaan on Gandhi lähettänyt kirjelmän Indian kansalle, jossa hän teroittaa, että muhamettilaisten ja hindulaisten tulee kulkea käsi kädessä, sillä »siinä on Indian voima, että olemme yhdessä.»

Lähteinä on käytetty etupäässä Romain Rolland'in teosta *Mahatma Gandhi*, (1924, Librairie Stock, Paris) ja Gandhin omia koottuja kirjoituksia julkaisussa *Young India* (1922, S. Ganesan, Madras).

SISÄLLYS:

	Siv.
I. Opetuslapsi politiikkona.....	3
II. Mahaatma Gandhi	17
III. Gandhin ohjelma.....	31

**“Yhteiskunnallisia kysymyksiä” -sarjassa
julkaistaan seuraavat
Pekka Ervastian teokset:**

- I Jos Mestareita seuraisimme
 - II Kuinka soisin maatani hallittavan?
 - III Veljeysaate ja pahantekijät
 - IV Neljä kättä
 - V Nykyisen ajan ongelma ja sen ratkaisu
 - VI Eurooppalaisia näköaloja
-
-

